

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Co/2/2016
Identifikačné číslo spisu:	1092899392
Dátum vydania rozhodnutia:	22.02.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Machyniak
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:1092899392.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ivana Machyniaka a sudcov JUDr. Rudolfa Čirča a Mgr. Dušana Čima vo veci žalobcu Ing. W. M., CSc., bývajúceho v R., U. Q. B./X, proti žalovanému HYDROCOOP, štátny podnik v likvidácii, so sídlom v Bratislave, Radlinského 37, v mene ktorého koná jeho likvidátor Ing. G., L., o vydanie autorských diel a iné, vedenej na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. Z-2-20C/71/1992, o návrhu žalobcu na oslobodenie od súdnych poplatkov, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 23. februára 2016 č. k. Z-2-20C/71/1992-501 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave uznesením z 23. februára 2016 č. k. Z-2-20C/71/1992-501 nepriznal žalobcovi oslobodenie od súdnych poplatkov. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že predpokladom priznania oslobodenia od súdnych poplatkov v zmysle § 138 ods. 1 a ods. 2 O. s. p. je samotná žiadosť účastníka konania a preukázanie dôvodov spočívajúcich v majetkových, sociálnych, finančných pomeroch účastníka, odôvodňujúcich oslobodenie od súdnych poplatkov. Vychádzal zo zistenia, že žalobca žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov bližšie nezdôvodnil a že pripojené doklady dostatočným spôsobom nepreukazujú jeho tvrdenia o nepriaznivej finančnej situácii. Navyše, po doplnení dokazovania zistil, že žalobca je vlastníkom viacerých nehnuteľností, čo potvrdzujú LV č. XXX a č. XXX katastra nehnuteľností, okres R., Obec R. a LV č. XXXX, okres R., katastrálne územie H.. Žiadosti žalobcu o oslobodenie od súdnych poplatkov preto nevyhovel.

2. Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podal včas odvolanie žalobca. Uviedol, že krajský súd nesprávne zistil skutkový stav veci a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Navyše, rozhodnutie krajského súdu je nepreskúmateľné. Výtýkal krajskému súdu, že rozhodnutie odôvodnil v rozpore so skutočnosťou tým, že nepodal riadnu žiadosť a že svoju nepriaznivú finančnú situáciu ničím nepodložil. Uviedol, že celý text jeho žiadosti je tvorený výpočtom piatich listín, ktorými túto žiadosť odôvodňuje. Medzi týmito listinami sa nachádza aj vyplnené tlačivo pre dokladovanie

pomerov účastníka konania uverejnené na webovej stránke Ministerstva spravodlivosti SR. Údaje uvedené v tomto tlačíve, ale aj ďalšie ním predložené listiny, preukazujú jeho súčasné majetkové pomery. Za nepravdivé považoval zistenie krajského súdu o jeho vlastníctve k viacerým nehnuteľnostiam, z ktorého súd pri svojom rozhodnutí vychádzal. Navrhol preto napadnuté uznesenie krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

3. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p.“). Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“), prístupujúci k rozhodovaniu v tejto veci po 30. júni 2016, postupoval na základe úpravy prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 C. s. p. (podľa ktorého, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti) už podľa tohto zákona. Keďže odvolanie v tejto veci bolo podané ešte pred 1. júlom 2016, správnosť rozhodnutia krajského súdu bolo treba posúdiť podľa právneho stavu existujúceho tu v čase podania odvolania, teda podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku rešpektujúc, že podľa § 470 ods. 2 C. s. p. procesné účinky odvolania podaného pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované aj po 30. júni 2016.

4. Najvyšší súd ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.) po zistení, že odvolanie podal včas subjekt k tomu oprávnený proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom bez nariadenia odvolacieho pojednávania, preskúmal vec v medziach odvolacích dôvodov a dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie treba zrušiť.

5. Podľa § 138 ods. 1 O. s. p. na návrh môže súd priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Ak nerozhodne súd inak, vzťahuje sa oslobodenie na celé konanie a má i spätnú účinnosť; poplatky zaplatené pred rozhodnutím o oslobodení sa však nevracajú.

6. Podľa § 138 ods. 2 O. s. p. v návrhu musia byť pomery účastníka dokladované

a) vyplneným tlačívom, ktorého vzor uverejní ministerstvo spravodlivosti na svojom webovom sídle, alebo

b) rozhodnutím o hmotnej núdzi podľa osobitných predpisov.

7. Predpokladom oslobodenia od platenia súdnych poplatkov celkom alebo sčasti podľa citovaného zákonného ustanovenia bolo, aby strana sporu o oslobodenie požiadala, aby pomery účastníka oslobodenie odôvodňovali a aby nešlo o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Od 1. januára 2012 zákon vyžadoval návrh dokladovať vyplneným tlačívom uverejneným na webovom sídle ministerstva spravodlivosti alebo rozhodnutím Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny o hmotnej núdzi. V prípade, že návrh na oslobodenie od súdnych poplatkov neobsahoval tieto náležitosti, súd bol povinný v zmysle § 43 O. s. p. (§ 127 C. s. p.) vyzvať stranu žiadajúcu o oslobodenie na odstránenie vád jej podania. Pomery strany bolo potrebné v kontexte tohto ustanovenia chápať ako spoločensko-ekonomické podmienky, v ktorých žije, jeho sociálne, zárobkové a majetkové možnosti (počet osôb, ktoré je poplatník povinný vyživovať, jeho oprávnené potreby - bývanie, strava, uspokojovanie bežných kultúrnych a iných hmotných potrieb, atď.). V rámci rozhodovania o priznaní oslobodenia od súdnych poplatkov bolo okrem iného potrebné prihliadnuť i na výšku súdneho poplatku.

8. V preskúmvanej veci žalobca urobil žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov v písomnej forme a súčasne dokladoval svoje pomery vyplneným Tlačívom pre dokladovanie pomerov účastníka konania, ktorý navrhuje, aby mu bolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov (ďalej len „tlačívo“) a k žiadosti priložil na preukázanie svojich pomerov aj ďalšie štyri listinné doklady. Pokiaľ krajský súd bol toho názoru, že zo samotnej žiadosti nie je zjavné, čoho sa týka a čo sa ňou sleduje, mal správne žalobcu podľa § 43 ods. 1 O. s. p. vyzvať na odstránenie vád podania. Samotný návrh žalobcu o oslobodenie od súdnych poplatkov mal posúdiť v kontexte s pripojenými listinnými dokladmi, ktoré obsahovali údaje o súčasných pomeroch žalobcu. Krajský súd v rámci zisťovania pomerov žalobcu skutočnosti vyplývajúce z údajov na tlačíve a z ďalších listinných dokladov vôbec nehodnotil a iba na základe nesprávneho zistenia, že žalobca je vlastníkom viacerých nehnuteľností (na LV č. XXX, č. XXX

a č. XXXX nie je uvedený žalobca ako vlastník nehnuteľností) dospel k nesprávnemu záveru, že žalobca ani netvrdil a ani nepreukázal nepriaznivé finančné a majetkové pomery, ktoré by odôvodňovali priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. Najvyšší súd považoval celý tento postup krajského súdu pri rozhodovaní o návrhu žalobcu o oslobodenie od súdnych poplatkov za zmätočný, rozporuplný, výsledkom ktorého bolo vydanie rozhodnutia na základe skutočností nemajúcich podklad v listinných dôkazoch (v tomto prípade výpisy z katastra nehnuteľností LV č. XXXX na č. l. 495 spisu, LV č. XXX na č. l. 497 spisu a LV č. XXX na č. l. 498 spisu).

9. Krajský súd týmto nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobcovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné právo v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Najvyšší súd preto napadnuté uznesenie krajského súdu podľa § 389 ods. 1 písm. b/ C. s. p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 C. s. p.).

10. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.